

им на българска земя, до преминаването им в Сърбия и несъмнено имат сериозен отзвук сред местното население. В самото сърце на империята е нанесен удар, накърняващ престижа на господарите и на важни бюстители на законността. Самото им явяване пък по Стара планина, "подбудени от комитето у Влашко", става известно далеч извън пределите на района на тяхното движение. А това вече е показател за нарасналата политическа информираност у българите. За тукашното население, пряк свидетел на станалите събития, успехът на четите е малко възмездие за сторените насилия, заплахи, грабежи и убийства. За преобладаващото число мюсюлмани, жители на района, подобно поведение се е превърнало в ежедневие години наред. Не веднъж във възрожденската преса проявите им публично са оповестявани из цялата Османска империя, без, разбира се, това да повлияе особено на техните действия.¹⁸

След появата на българските бунтовници по Стара планина и техния неочакван за турците успех над полицейските сили от Златица и района, проявите на насилия, жестокости и грабежи за кратко време престанали. Повече от две години не се регистрират известия в източниците за изстъпления на местните турци над българското население. Чак през 1870 г. във възрожденската преса отново започват да се появяват дописки и съобщения за репресии и насилия над българите в Златишко.¹⁹ За значителна част от местното мюсюлманско население стресът от пораженията в сблъсъците с хайдутите е изживян и то пак се връща към обичайното си занимание - да живее от насилията над подвластната рая.

1. История на България, т. 6. С., 1987, с. 246-248; Иван Унджиев, Васил Левски, Биография. С., 1993, с. 153-186; 3. Маркова, Четата от 1868 година. С., 1990, с. 11-28 и др. 2. Летописни бележки на Никола Образописов - Писахме да се знае, с. 340. 3. НБКМ, БИА, Ф. 747, а. е. 1, л. 4, 5-6, 10-11, 16 - 22, а. е. 5, л. 4 и др. 4. Д. Д. Стойчев, Тетевен. Минало и днес. С., 1924, с. 72-73. 5. Д. Страшимиров, Васил Левски, Живот, дела извори, т. I, С., 1939, с. 319; Същото и в: Васил Левски, Документално наследство. С., 1973 с. 269; П. Хитов, Спомени от хайдутството. С., 1975, с. 201, също отбелязва това наложило се от обстоятелствата прощаване с четника от Търново. 6. П. Хитов, пос. съч., с. 201. В този смисъл неточно е твърдението, че повечето от Тотювите четници заедно със самия войвода се изтеглили в Румъния. Виж: История на България, т. 6, с. 247. 7. Д. Д. Стойчев, пос. съч., с. 73. 8. М. Стоянов, Пирдоп в миналото и сега. С., 1941, с. 91, явно има пред вид само второто сражение, станало със средешкия билюкбашия над Буново. 9. П. Хитов, Моето пътуване по Стара планина. - Цитирано по Хр. Христов, Н. Генчев, Българско възраждане. Христоматия по история на България, ч. II. С., 1969, с. 338-339. 10. Цитирано по Ив. Унджиев, В. Левски, Биография. С., 1993, с. 185. Георги Ненов Манев е от Панагюрище, участник в четата и непосредствен свидетел на описаните от него събития, посочва Ив. Унджиев. Виж за това пак там, с. 805, бел. 60. Още за него в Д. Страшимиров, История на Априлското въстание, С., 1996, т. II, с. 85, 108, 132, 169. 11. П. Хитов, Спомени от хайдутството, с. 201. 12. Ф. Симидов, Прочутият Филип Тотю (наречен "Хвърковатият Тотю"), Русе, 1900, с. 468-471. 13. Пак там, с. 473-475; Ив. Унджиев, пос. съч., с. 185-186. 14. Ф. Симидов, пос. съч., с. 476. 15. П. Хитов, пос.